

TÜRK SİGORTACILIK SİSTEMİNDEKİ BANKA KAYNAKLI PRİM ÜRETİMİNE BANKA ŞUBE SAYILARININ ETKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Hakan ÖZCAN¹

ÖZ

Sigortacılık sistemi insanların hayat, sağlık, mal ve sorumluluklarına gelebilecek riskler karşısında, birleşerek ortaya çıkabilecek zararların ortak karşılanması sürecidir. Ülkemizde sigorta 1980'li yıllarda 1 milyar USD olan prim üretimi 2018 yılında 12 milyar USD olmuştur ve üretiminin nerede ise yüzde 25'i bankacılık sektörü tarafından yapılmıştır. Bankaların sigortacılık faaliyetinde bulunmaları sektöre prim üretimi ve poliçe sayısı açısından güç katmaktadır. Bu çalışmanın amacı; Türk bankacılık sistemindeki banka kaynaklı üretim ile banka şube sayıları arasındaki ilişkiyi ölçmektir. Elde edilen veriler aracılığıyla sigortacılık sektöründe önemli bir üretim kanalı bankaların zaman içerisindeki prim üretimleri ve şube sayı değişimleri gözlemlenmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda; sigorta prim üretimi en yüksek beş bankanın prim üretimi ve şube sayıları arasındaki ilişki Pearson Korelasyon analizi ile incelenmiştir. Şube sayısı oranının toplam üretim oranı üzerindeki etkisini belirlemek için basit doğrusal regresyon analizi uygulanmış ve güven düzeyi % 95 olarak belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, şube sayısı oranının toplam üretim oranı üzerindeki etkisini test etmek için geliştirilen regresyon modelinin anlamlı olduğu anlaşılmıştır. Bankaların şube sayısı oranı toplam üretim oranları üzerinde pozitif yönde bir etkiye sahiptir. Şube sayısı oranı arttıkça toplam üretim oranı da artış göstermektedir. Türkiye'de sigortacılık sektörü hızla gelişirken, paralelinde banka sigortacılığının daha büyük bir ivmeyle geliştiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sigorta, Banka, Prim Üretimi, Şube Sayısı, Banka Sigortacılığı

---

¹ Dr. Öğr. Üyesi. Okan Üniversitesi, İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi, Uluslararası Finans Bölümü, hakan.ozcan@okan.edu.tr

A STUDY ON THE EFFECT OF BANK BRANCH NUMBERS ON THE BANK PREMIUM PRODUCTION IN THE TURKISH INSURANCE SYSTEM

ABSTRACT

Insurance system is the process of meeting the damages that may arise by combining the risks that may come to life, health, goods and liability of people. Insurance in Turkey In the 1980s, premium production, which was 1 billion USD, was 12 billion USD in 2018 and 25 % of its production was made by the banking sector. The fact that banks perform insurance activities adds power to the sector in terms of premium production and number of policies. The aim of this study is; To measure the relationship between bank-based production and bank branch numbers in Turkish banking system. Through the data obtained, premium production and branch number changes were observed over time. For the purpose of the research; The relationship between the premium production and the number of branches of the five highest insurance premium production was examined by Pearson's correlation analysis. In order to determine the effect of the number of branches on the total production rate, simple linear regression analysis was applied and the confidence level was determined as 95%. According to the results obtained, it was understood that the regression model developed to test the effect of the number of branches on the total production rate was significant. The ratio of the number of branches of banks has a positive effect on total production rates. As the number of branches increases, the total production rate also increases. The insurance sector is growing rapidly in Turkey, in line with the bancassurance has been shown to develop a greater acceleration.

Keywords: Insurance, Banking, Premium, Bank Branch, Bancassurance

Giriş

Sigorta, herhangi bir mal üretimine dayanmayan, ekonomik faaliyet ve işlemleri kapsayan, insanların karşılaşılabilecekleri tehlikeler karşısında birleşerek, ortaya çıkabilecek zararların ortak karşılanması sistemidir. Sigorta sektörü açısından 1980’li yıllar, devletin sektör üzerindeki göreceli kontrolünün azaldığı ve sektörde liberalleşme hareketlerinin gündeme geldiği yıllar olarak karşımıza çıkmaktadır. Türk sigorta sektörü de bu gelişmelerden etkilenmiş ve büyüme göstermiştir. Diğer finans sektörlerine bakıldığında bu gelişmenin daha düşük kaldığı görülmektedir. Gelişmenin en önemli göstergesi sigorta prim üretiminin GSMH içindeki payı ve kişi başına düşen sigorta prim üretimidir. 1980’li yıllarda 1 milyar USD olan prim üretimi 2018 yılında 12 milyar USD olmuştur. Yine aynı dönemde kişi başı sigorta prim üretimi 10 USD den 149 USD ye ulaşmıştır. GSMH deki payı ise % 0,5 den % 1,5’e gelmiştir. İstihdam ve acente sayılarında artışlar görülmüştür. Sigorta şirketi çalışan sayısı 9000 den 15.000’e, sigorta acente sayısı ise 10.000’den 20.000’e çıkmıştır. Özellikle 2007 yılından sonra yapılan düzenlemeler sektöre iş ortakları katılmıştır.

Ülkemizde sigorta prim üretimi çeşitli kanallardan yapılmaktadır. Bunlar sırası ile; direkt satış, acente, banka ve brokerlerdir. Burada en önemli pay acentelere aittir ve bankalar da bu satış sürecini şubeler kanalı ile yapmaktadır.

Direkt satış; sigorta şirketlerinin genel merkez ve bölge müdürlükleri tarafınca sigorta aracıları olmadan yapılan pazarlama şeklidir. Şirketlerin genellikle ihale ve büyük bedelli poliçeleri merkez üretimidir. Aracı komisyonu olmaması sebebi ile şirketler tarafında tercih edilen bir satış yöntemidir. Ancak payı % 8’ler civarındadır.

Sigorta acentesi: Ticarî mümessil, ticarî vekil, satış memuru veya müstahdem gibi tâbi bir sıfatı olmaksızın bir sözleşmeye dayanarak muayyen bir yer veya bölge içinde daimî bir surette sigorta şirketlerinin nam ve hesabına sigorta sözleşmelerine aracılık etmeyi veya bunları sigorta şirketleri adına yapmayı meslek edinen, sözleşmenin akdinden önce hazırlık çalışmalarını yürüten ve sözleşmenin uygulanması ile tazminatın ödenmesinde yardımcı olan kişidir.²

Sigorta Brokeri; sigorta veya reasürans sözleşmesi yaptırmak isteyenleri temsil ederek, bu sözleşmelerin yaptırılacağı şirketlerin seçiminde tamamen tarafsız ve bağımsız davranarak ve teminat almak isteyen kişilerin hak ve menfaatlerini gözeterek sözleşmelerin akdinden önceki hazırlık çalışmalarını yürütmeyi ve gerektiğinde sözleşmelerin uygulanmasında veya tazminatın tahsilinde yardımcı olmayı meslek edinen kişidir.³

Banka şubeleri; esasında sigorta acentesidir. Sigortacılık kanuna göre banka merkezleri tek bir sözleşme yaparak tüm şubelerini sürece dahil edebilmektedir. 2018 yılında yaklaşık 12 milyar USD sigorta prim üretiminin nerede ise yüzde 25’i bankacılık sektörü tarafından yapılmıştır. Sigorta sektörü için yıllık priminin 1/4’ünü üreten banka sigortacılığı çok önemli bir kaynaktır. Bu üretim kaynağı her zaman araştırmacıların ilgisini çekmiştir. Bu çalışmalar genellikle ürün, memnuniyet, telefon bankacılığı, üretim payı, şirket bakışı gibi içerikler üzerine olmuştur. Bu çalışmada ülkemizde sigorta prim üretimindeki payı en büyük beş bankanın üretim ve şube

² Sigortacılık kanunu, 2007, 5684 Sayı, Madde 2-m

³ Sigortacılık kanunu, 2007, 5684 Sayı, Madde 2-d

sayıları ilişkisi üzerine bir analiz yapılmıştır. Çalışmada çok şubesi olan bankaların prim üretimdeki payı daha yüksek olabilir öngörüsü araştırılmıştır.

1. Literatür Taraması

Banka Sigortacılığı (Bankasürans), sigorta sektöründe kullanılan en önemli dağıtım kanallarından biridir. Bu kanalın etkinliği hem küresel anlamda hem de Türkiye'de her geçen yıl önemini arttırmaya devam etmektedir. Bankasürans ile sigorta hizmetleri çok daha fazla kişiye ulaşabilmekte ve de tüm taraflar için pozitif bir değer yaratmaktadır. Bu kanal, özellikle 1980'li yıllardan sonra Avrupa'da bir yükseliş göstermiştir. Buna paralel olarak da Türkiye'de de son yıllarda Bankasürans, kullanılan önemli bir dağıtım kanalı olmuştur. Bu çalışmada, Bankasüransın tarihsel gelişimi, dünyada Türkiye'de bankasürans uygulamaları ve taraflara sağladığı yararlar ve dezavantajlar hakkında bilgi verilmesi amaçlanmıştır. (Sezal, 2018)

Sigorta sektöründe acentelerin yeri ve önemi sayısal veriler ile vurgulanmıştır. Çalışma derleme olarak çeşitli kaynaklardan elde edilen bilgiler ile hazırlanmıştır. Çalışmanın sonucunda sigorta araçları içerisinde ağırlığı en fazla olan araçların yani acentelerin sektör için ne kadar önemli olduğunu ortaya koymak hedeflenmiştir.(Akpınar, 2017)

Banka sigortacılığı (Bankasürans), bankalar tarafından sigorta hizmetlerinin dağıtımı için oluşturulmuş bir sistemdir. Bu finansal bütünleşme, bankalar ve sigorta şirketleri açısından karlı bir anlaşma olarak ifade edilebilir. Bu çalışmada, 2013 yılında banka sigortacılığı dağıtım kanalını kullanan 20 hayat sigortası ve emeklilik şirketinin etkinlikleri Veri Zarflama Analizi ile ölçülmüştür. (Şeyranlıoğlu, 2015)

Çalışmada bankasürans'ın teorik temellerine dair bazı açıklamaların ardından, dünyadaki bankasürans uygulamalarının sigorta şirketlerinin performanslarına olan etkilerine dair bulgular değerlendirilecektir. Son bölümde, Türkiye'deki bankasürans uygulamalarının bankaların karlılıklarına sigorta şirketlerininse hem prim üretimlerine hem de karlılıklarına etkileri ulaşılan deneysel bulgular ışığında değerlendirilmiştir. (Tunay,2014)

Sigorta pazarlanmasında önemini hiçbir zaman kaybetmeyen ve dağıtım kanalları içerisinde en verimli satış kanalı olarak görünen acentelerin, temsilciliğini yaptığı sigorta şirketleriyle olan ilişki boyutlarındaki memnuniyeti üzerine yapılan araştırmanın sonuçlarını değerlendirilmiştir. Bu araştırma için yapılan anket çalışmasıyla elde edilen veriler analiz edilmiş bağlılık ve memnuniyetler üzerine yorumlar gerçekleştirilmiştir. (Muratoğlu, 2012)

Çalışmada Türk sigorta sektörünün iç ve dış çevresinde karşılaşılabileceği fırsatlar, üstünlükler, tehditler ve zayıflıklar ele alınmıştır. Türk sigorta sektörü küreselleşmeyle birlikte hızlı bir değişim geçirmesine bağlı olarak yabancı şirket birleşmeleri ve satın almaları yaygınlaşmıştır. Bu bağlamda sektörün araçlarının fırsat ve tehditleri görebilmesi, sektör yapısının üstünlük ve zayıflıklarının belirlenmiştir. (Kamilçebebi,2012)

Bu çalışmada, Türk sigorta sektöründe banka sigortacılığının gelişiminin ana hatları çıkartılırken, dünya gerçeği göz önüne alınarak, pazar potansiyelinin ne olduğu ve potansiyelin ne kadarının kullanılabilindiğini, bankaların kredi kullandırırken zorunlu tuttuğu kredi sigortalarından, bankaların ve sigorta şirketlerinin sigorta yaparken karşı karşıya kaldıkları

riskler belirlenerek, risklerden korunma yolları araştırılmıştır. Bankaların finansal hizmet deneyimi, geniş müşteri tabanı, teknolojik altyapısı, yaygın şube ağı yanı sıra bankasüransın dağıtım kanalı maliyetlerini düşürmesi, kaynakların paylaşılması gibi faktörler bankasüransın hem banka hem de sigorta şirketi açısından kaçınılmaz kılmaktadır (Kasapoğlu, 2007)

Yapılan literatür çalışmasında; banka şube sayıları ve prim üretim payı arasında ilişki üzerine bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Araştırma sonuçları;sigorta şirketlerine ve bankalara geleceğe yönelik stratejileri belirlemede; önemli bir veri kaynağı niteliği olabilecektir.

2. Türkiyede Sigorta Prim Üretimleri Kaynakları

Sigorta kavramı; bireylerin başlarına gelebilecek tehlikelere karşı tek başına mücadele etmeyi, sorunu birlikte çözme olgusudur. Bu kavram zaman içerisinde büyük değişiklik göstermiştir. Sigortacılık sektöründeki gelişmeler esas işlevlerinin yanında tasarruf veya yatırılabilir fon yaratma işlevini ortaya çıkarmış ve giderek önem kazanmıştır.⁴ Ülkemizde sigorta prim üretimleri; direkt satış, acente, broker ve banka kanalı ile yapılmaktadır.

2.1.Direkt Satış

Sigorta şirketlerinin direkt olarak genel merkez veya bölgeleri kanalı ile yaptıkları işlerdir. Bu prim üretimi genellikle büyük işler için yapılmaktadır. Detaylı olarak incelendiği zaman aracı komisyonu ödenemeyeceği için sigorta şirketleri için karlı bir üretimdir. Kamu ihaleleri, büyük sanayi tesisler, araç filoları, sigorta şirketinin bağlı olduğu grubun işleri ve çalışanların poliçeleri bu şekilde yapılabilmektedir. Şirketler bireysel müşterilerinin direkt poliçe yaptırmaya talepleri durumunda acentelerine yönlendirmeleri sık karşılaşılan bir örnektir. Bu kaynağın 2011-2018 yılları arası toplam üretimdeki payı ortalama % 8 civarındadır.

2.2.Acenteler

Ülkemizde kendini risklerden korumaya çalışan ve sigorta yaptırmayı düşünen kişinin karşısına çıkan ilk sigortacı muhtemelen bir sigorta acentesidir. Acente; sigorta şirketi adına bir sözleşmeye dayanarak, sigortanın pazarlamasına aracılık faaliyetlerinde bulunan bir olgudur. Sektör prim üretiminin yaklaşık % 60'nın sigorta acentesi tarafından yapılıyor olması; acentelerin önemini daha da arttırmaktadır. Sigorta acenteleri ülkemizdeki en önemli satış kanalıdır.⁵ Esasında bakıldığında banka şubeleri de sigorta acentesidir fakat banka genel müdürlüğü ile yapılmış bir acentelik sözleşmesi bulunmaktadır. Ülkemizde 2018 yılında banka şubeleri hariç yaklaşık 20.000 sigorta acentesi faaliyet göstermektedir. Acentelerin toplam üretimdeki payları son yıllarda % 75'lerden % 60'lara gerilemiştir.

2.3. Brokerler

Sigorta acenteleri, bir sözleşme ile bağlı oldukları şirketinin temsilcisi olarak çalışırlar. Belli bir sigorta şirketine bağlı olarak çalıştıkları için temsil ettikleri şirketlerin ürünlerini pazarlama ve satış yapma amacı taşırlar. Brokerler ise sigorta veya reasürans sözleşmesi yaptırmak isteyenleri temsil ederek, bu sözleşmelerin yaptırılacağı şirketlerin seçiminde

⁴ Erdoğan, İ. İsteğe Bağlı Sigorta Hizmetine Karşı Tutum, İstanbul, 1993, Beta Yayınları, s.5

⁵ Özcan, H., Türk Sigorta Sektöründe Acente Şirket İlişkileri, 2018, İstanbul, Kriter Yayınları, s.7

tamamen tarafsız ve bağımsız davranarak poliçe yapılmadan önceki hazırlık çalışmalarını yürütmeyi ve gerektiğinde sözleşmelerin uygulanmasında veya tazminatın tahsilinde yardımcı olmayı meslek edinen kişiyi, tarif etmektedir. Brokerler hem sigorta şirketinin hem de sigortalının temsilcisidir. Şirketlere verdikleri reasürans desteği sebebi ile üretim kanalı olarak tercih sebebidir.2018 yılı itibarı ile ülkemizde 132 sigorta brokeri bulunmaktadır.⁶ 2011 – 2018 dönemi sigorta brokerlerinin toplam üretimdeki payları ortalama % 10 civarındadır.

2.4.Banka Şubeleri

Bankaların sigorta faaliyetinde bulunmasının sektörünün sağlamlığı ve portföyü açısından oldukça önemlidir. Bankaların finansal hizmet deneyimi, geniş müşteri tabanı, teknolojik altyapısı, yaygın şube ağı yanı sıra banka sigortacılığının dağıtım kanalı maliyetlerini düşürmesi, kaynakların paylaşılması gibi faktörler sebebi ile ; bu üretim kanalı hem banka hem de sigorta şirketi açısından çok önemli bir işbirliğidir. Türkiye'de sigortacılık sektörü hızla gelişirken, paralelinde banka sigortacılığı da daha büyük bir ivmeyle gelişmektedir. Sigorta komisyon gelirleri son yıllarda bankaların faiz dışı gelirlerinde giderek artan bir paya sahip olmaya başlamıştır. Banka Sigortacılığı, bankasürans adıyla da bilinmektedir. Bu alanda faaliyet gösteren bankaların her bir şubesi aynı zamanda bir sigorta acentesidir. Bankalar, tek bir sigorta şirketinin acentesi olarak hizmet verebildiği gibi birden fazla sigorta şirketine de acentelik yapabilmektedir. Aşağıdaki tabloda 2011 – 2018 dönemi Türkiyede yapılan toplam sigorta prim üretiminde banka şubeleri tarafından yapılan üretimin yıllık değişimi görülmektedir.

Tablo 1: 2011 – 2018 Yılları Arası Toplam Sigorta Prim Üretimde Banka Kaynaklı Üretimin Miktarı ve Dağılımı

YIL	BANKA	TOPLAM	BANKA % PAYI
2011	3.985.786.044	17.165.081.182	23,22
2012	4.504.097.011	19.826.649.625	22,72
2013	5.670.226.977	24.229.615.733	23,40
2014	5.868.604.918	25.989.552.682	22,58
2015	6.913.862.024	31.025.897.631	22,28
2016	8.843.682.096	40.486.796.939	21,84
2017	11.313.963.269	46.554.689.544	24,30
2018	12.265.312.445	54.653.580.368	22,44

Kaynak: Türkiye Sigorta Birliği (TSB) Resmi İstatistikleri 2011 -2018 Raporları, www.tsb.org.tr

Tablo 1’de banka kaynaklı üretimin yıllık değişimi bulunmaktadır. Yıllık toplam sigorta prim üretimin nerede ise dörtte biri banka şubelerince yapılmaktadır. Dönem içerisinde bankaların payının ortalama % 22,34 olduğu görülmüştür. Payın en yüksek dönem % 24,30 ile 2017 yılı ve düşük olduğu dönem % 21,84 ile 2016 yılıdır. 2011 - 2018 döneminde yıllık pay (%) değişimleri arasında çok fark olmadığı görülmüştür. Bu payın değişimde bankaların verdikleri krediler ve büyüme stratejileri arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Bankalar tarafında

⁶ Brokerler Derneği, Resmi İstatistik, www.sbd.org.tr

verilen krediler arttıkça poliçe prim üretimi de artmakta krediler azaldıkça prim üretimi de azalmaktadır. Mevcut ekonomik durumun da bu sürece etkisi bulunmaktadır. Ekonomik durum, enflasyon, büyüme, alım gücü, krizler ve kampanyalar; bankalar tarafından verilen krediler ile dolaylı olarak sigorta prim üretimini etkilemektedir. Tablo 1’de görüleceği üzere hep artan bir sigorta prim üretimi vardır. Sadece 2016 yılında ortalama altında bir artış söz konusu iken bir sonraki yıl 2017’de ortalamanın %2’nin üzerinde bir artış olmuştur.

Tablo 2: 2018 Yılında Banka Kaynaklı Üretim Polişe Branşlarına Göre Dağılımı

BRANŞ	ÜRETİM
FERDİ KAZA	1.035.522.877
SAĞLIK	624.852.930
KASKO	720.681.811
YANGIN	1.914.844.269
HIRSIZLIK	225.155.147
MÜHENDİSLİK	341.075.436
TARIM/HAYVAN	1.299.531.912
TRAFİK	318.571.796
SORUMLULUK	149.128.490
HAYAT	5.372.573.763
FİNANSAL KAYIP	86.521.522
HUKUK KORUMA	39.024.142
KEFALET	31.654.955
DİĞER	106.173.395
TOPLAM	12.265.312.445

Kaynak: Türkiye Sigorta Birliği (TSB) Resmi İstatistikleri 2018 Raporu, www.tsb.org.tr

Tablo 2’de 2018 yılında banka kaynaklı üretimin sigorta branşlarına göre dağılımı görülmektedir. 12 Milyar TL üretimde en büyük pay yaklaşık %45’i olan 5,3 Milyar TL ile hayat sigorta branşına aittir. Bankalar tarafından yaptırılan hayat poliçeleri; verilen kredilerin geri ödeme döneminde sigortalının ani vefatı içindir. Bu poliçeler birikimli hayat teminatlı değildir ve vefat riski için yapılmıştır. Borç vadesinde olası risk gerçekleşir ise sigorta şirketi sigortalının yerine geçerek kalan borcu kapatmaktadır. Bu uygulama ile kredi borçlusunun mirasçıları da kalan borcu ödeme durumunda kalmamaktadır. Ferdi kaza branşında da benzer uygulama vardır. Bankaların ferdi kaza poliçe üretimleri yaklaşık %8’i olarak 1 Milyar TL’dir. Bu poliçeler kredi borçlusunun ödeme vadesinde ani ve beklenmedik kazalar sonucu sakat kalması ve vefat teminatını içermektedir. Hayat ve ferdi kaza poliçeleri sigorta literatüründe can sigortası grubunda olduğu için; toplam banka sigorta prim üretimde yaklaşık %53 oran ile tüm üretimin yarısından fazlası ile en yüksek orana sahiptir. Sırası ile yangın ve dask (doğal afet sigortaları) poliçeleri gelmektedir. Tüketicilere verilen konut kredilerine bağlı olarak satılan bu poliçelerin payı %15 civarındadır. Bu kredilerin ödeme planı uzun dönemlik olduğu için şubeler kolay olarak yıllık yenileme işlemi yapılmaktadır.

Özellikle kamu bankaları için tarım ve hayvan sigortaları toplam poliçe prim üretiminde % 10 ile önemli bir paya sahiptir. Araba kredileri için yaptırılan öncelikli poliçe kasko poliçesidir. 2018 yılında 0,7 Milyar TL araç kasko sigorta prim üretimi yapılmıştır. Aracın trafik kazası, yanma ve hırsızlık risklerine karşı yapılan poliçelere ilave olarak; 0,3 Milyar TL Trafik (Karayolu Zorunlu Mali Sorumluluk) poliçesi de satılmaktadır. Otolar için satılan poliçelerin toplam üretimlerindeki payı yaklaşık % 8,5 civarındadır. Özel sağlık poliçelerinin payı % 5 olup; seyahat sağlık (vize) sigortaları da bu grup içerisinde.

3. Araştırma Yöntem ve Veriler

Çalışma kapsamında Türkiye Sigorta Birliği (TSB) ve Türkiye Bankalar Birliğinin (TBB) resmi istatistikleri kullanılmıştır. Bu amaçla en yüksek sigorta prim üretimi olan beş bankanın 2011 ve 2018 dönem aralığında üretim rakamları ve şube sayıları alınmıştır. Çalışmada 2011 ve 2018 yıllarının mart, haziran, eylül ve aralık dönemi verileri kullanılmıştır. Sektör tarafından üretilen toplam sigorta prim üretimindeki beş bankanın % payları için Tablo 3, sektör toplam şube sayısındaki % payları için de Tablo 4 hazırlanmıştır.

Tablo 3: 2011- 2018 Dönemi Sigorta Prim Üretimi En Yüksek 5 Bankanın Sektör Toplam Üretimindeki (%) Payları

DÖNEM	XBANK	YBANK	ZBANK	WBANK	QBANK
2011-1	35,37	14,31	9,46	6,33	5,65
2011-2	34,04	14,69	9,71	6,66	6,09
2011-3	30,77	14,96	10,58	7,02	6,28
2011-4	28,18	14,88	10,88	7,66	6,53
2012-1	30,61	13,35	11,10	6,90	6,53
2012-2	25,30	14,03	11,25	8,24	7,60
2012-3	24,52	15,31	12,60	9,22	8,54
2012-4	21,32	14,31	11,93	9,01	8,12
2013-1	29,83	12,41	9,07	8,29	7,31
2013-2	25,29	12,94	9,63	8,59	8,00
2013-3	24,57	13,07	8,05	8,39	8,05
2013-4	23,26	13,09	9,76	8,74	8,06
2014-1	27,80	12,40	8,77	7,51	7,48
2014-2	23,44	13,06	10,16	8,42	8,49
2014-3	22,21	13,09	10,65	8,86	8,45
2014-4	21,31	12,51	11,06	9,50	8,27
2015-1	26,60	10,20	10,34	8,95	6,13
2015-2	23,24	11,30	11,25	9,63	6,82
2015-3	21,91	11,80	11,67	9,92	6,75
2015-4	21,32	12,65	11,75	10,31	6,64
2016-1	31,28	12,16	8,65	8,68	5,38
2016-2	26,57	12,24	9,84	9,74	6,79
2016-3	25,77	12,30	9,93	10,02	6,16

2016-4	25,81	11,93	9,70	10,69	6,14
2017-1	31,93	11,22	7,96	8,97	5,47
2017-2	28,31	10,96	9,17	9,38	5,87
2017-3	27,13	11,08	9,61	9,58	5,96
2017-4	26,14	11,09	9,56	10,03	6,21
2018-1	30,56	11,15	8,70	8,82	5,77
2018-2	26,93	10,47	9,30	9,52	5,79
2018-3	26,90	10,54	9,15	9,88	5,78
2018-4	26,36	10,70	8,66	10,58	5,98

Kaynak: Türkiye Sigorta Birliği (TSB) Resmi İstatistikleri 2011-2018 Raporları , www.tsb.org.tr

Tablo 4: 2011- 2018 Dönemi Sigorta Prim Üretimi En Yüksek 5 Bankanın ve Sektör Toplam Şube Sayı Oranları

DÖNEM	ŞUBE SAYILARININ TOPLAM ŞUBE SAYISINDAKİ PAYI					SEKTÖR TOPLAM ŞUBE SAYISI
	XBANK	YBANK	ZBANK	WBANK	OBANK	
2011-1	14,78	9,08	9,17	12,07	9,65	9.465
2011-2	14,85	9,16	9,00	11,98	9,64	9.723
2011-3	14,74	9,15	9,14	12,00	9,47	9.979
2011-4	14,56	9,05	9,06	12,03	9,39	10.234
2012-1	14,84	9,01	8,97	12,01	9,33	10.346
2012-2	14,93	8,96	8,90	12,09	9,21	10.459
2012-3	15,00	8,94	8,84	12,05	9,30	10.576
2012-4	15,29	8,90	8,77	12,01	9,22	10.680
2013-1	15,60	8,89	8,74	11,99	9,16	10.766
2013-2	15,70	8,90	8,71	11,94	9,09	10.852
2013-3	15,81	8,92	8,67	12,00	8,92	10.933
2013-4	15,91	8,91	8,64	12,00	8,77	11.021
2014-1	15,95	8,92	8,60	12,12	8,59	11.074
2014-2	16,00	8,94	8,58	12,13	8,38	11.127
2014-3	16,04	8,93	8,60	12,30	8,32	11.179
2014-4	16,08	8,94	8,56	12,47	8,23	11.223
2015-1	16,20	8,99	8,57	12,41	8,21	11.220
2015-2	16,35	8,98	8,57	12,37	8,17	11.220
2015-3	16,51	8,92	8,59	12,36	8,04	11.213
2015-4	16,57	8,92	8,60	12,37	8,03	11.193
2016-1	16,49	8,84	8,55	12,24	7,92	11.269
2016-2	16,49	8,82	8,62	12,31	7,93	11.190
2016-3	16,53	8,90	8,80	12,54	8,05	10.965
2016-4	16,83	8,98	8,68	12,74	7,80	10.781
2017-1	16,91	8,97	8,66	12,77	7,80	10.754
2017-2	16,91	8,94	8,47	12,79	7,83	10.724

2017-3	16,91	8,91	8,33	12,85	7,75	10.658
2017-4	16,88	8,96	8,21	12,84	7,59	10.550
2018-1	16,94	8,91	8,24	12,98	7,62	10.510
2018-2	16,90	8,83	8,22	12,95	7,59	10.536
2018-3	16,93	8,85	8,25	12,92	7,44	10.505
2018-4	16,96	8,93	8,17	12,96	7,47	10.454

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Resmi İstatistikleri 2011-2018 Raporları, www.tbb.org.tr

Elde edilen veriler aracılığıyla sigortacılık sektöründe önemli bir üretim kanalı bankaların zaman içerisindeki prim üretimleri ve şube sayı değişimleri gözlemlenmiştir. Sigorta prim üretimi en yüksek beş bankanın prim üretimi ve şube sayıları arasındaki ilişki Pearson Korelasyon analizi ile incelenmiştir.

5.Analiz

Araştırmanın amacı doğrultusunda, araştırmaya dahil edilen bankaların toplam üretim oranları ile şube sayısı oranları arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson Korelasyon analizi uygulanmıştır. Şube sayısı oranının toplam üretim oranı üzerindeki etkisini belirlemek için basit doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Güven düzeyi %95 olarak belirlenmiştir. Veriler SPSS 25.0 kullanılarak analiz edilmiştir.

Hipotezler

H1: Toplam Üretim Oranı ile Toplam Şube Sayısı Oranı Arasında İlişki Bulunmaktadır.

H2: Toplam Üretim Oranı ile Toplam Şube Sayısı Oranı Arasında İlişki Bulunmamaktadır.

5.1.Analiz Sonuçları

Tablo 5. Toplam Üretim Oranı ile Şube Sayısı Oranı Arasındaki İlişkiye Ait Pearson Korelasyon Katsayısı

Değişkenler		Şube sayısı oranı (%)
Toplam üretim oranı (%)	r	0,794
	p	<0,001
	N	160

Tablo incelendiğinde, bankaların toplam üretim oranları ile şube sayısı oranları arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunduğu anlaşılmaktadır ($r=0,794$; $p<0,001$).

Tablo 6. Şube Sayısı Oranının Toplam Üretim Oranı Üzerindeki Etkisini Belirlemek İçin Gerçekleştirilen Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata	β	t	p
Sabit	-8,27	1,34		-6,16	<0,01
Şube sayısı oranı (%)	1,95	0,12	0,79	16,40	<0,01
R=0,794	R ² =0,63		F(1;159)=269,04		p<0,01

Bağımlı değişken= Toplam üretim oranı (%)

Elde edilen sonuçlara göre, şube sayısı oranının toplam üretim oranı üzerindeki etkisini test etmek için geliştirilen regresyon modelinin anlamlı olduğu anlaşılmaktadır; R=0,794, R²=0,63; F(1;159)= 269,04; p<0,01. Şube sayısı oranı toplam varyansın % 63'ünü açıklamaktadır. Bankaların şube sayısı oranı toplam üretim oranları üzerinde pozitif yönde bir etkiye sahiptir ($\beta=0,79$; p<0,01). Şube sayısı oranı arttıkça toplam üretim oranı da artış göstermektedir.

Tablo 7. Bankalara Göre Toplam Üretim Oranı ile Şube Sayısı Oranı Arasındaki İlişkiye Ait Pearson Korelasyon Katsayısı

Banka	Değişken		Şube sayısı oranı (%)
X	Toplam üretim oranı (%)	r	-0,221
		p	0,224
		N	32
Y	Toplam üretim oranı (%)	r	0,506
		p	0,003
		N	32
Z	Toplam üretim oranı (%)	r	0,369
		p	0,038
		N	32
W	Toplam üretim oranı (%)	r	0,670
		p	0,000
		N	32
Q	Toplam üretim oranı (%)	r	0,411
		p	0,019
		N	32

Tablo incelendiğinde,

X bankasının toplam üretim oranı ile şube sayısı oranı arasında düşük düzeyde negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamsız bir ilişkinin bulunduğu anlaşılmaktadır ($r=-0,221$; p>0,05).

Y bankasının toplam üretim oranı ile şube sayısı oranı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunduğu anlaşılmaktadır ($r=0,506$; $p<0,01$).

Z bankasının toplam üretim oranı ile şube sayısı oranı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunduğu anlaşılmaktadır ($r=0,369$; $p<0,05$).

W bankasının toplam üretim oranı ile şube sayısı oranı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunduğu anlaşılmaktadır ($r=0,670$; $p<0,01$).

Q bankasının toplam üretim oranı ile şube sayısı oranı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunduğu anlaşılmaktadır ($r=0,411$; $p<0,05$).

6. Tartışma ve Sonuçlar

Sigortacılık sistemi insanların hayat, sağlık, mal ve sorumluluklarına gelebilecek riskler karşısında, birleşerek ortaya çıkabilecek zararların ortak karşılanması sürecidir. Ülkemizde sigorta sistemi 1980'li yıllara kadar durağan bir gelişim göstermiştir. Liberal ekonomiye geçiş sürecine bağlı olarak Türk sigorta sektörü de bu gelişmelerden etkilenmiş ve büyüme göstermiştir. Diğer finans sektörlerine bakıldığında bu gelişmenin daha düşük ölçekli olduğu görülmektedir. 1980'li yıllarda 1 milyar USD olan prim üretimi 2018 yılında 12 milyar USD olmuştur. Yine aynı dönemde kişi başı sigorta prim üretimi 10 USD den 149 USD ye ulaşmıştır. Sigortacılığın GSMH deki payı ise % 0,5 den % 1,5'e gelmiştir. İstihdam ve acente sayılarında artışlar görülmüştür. Sigorta acentelerinin sayısı ise 10.000'den 20.000'e çıkmıştır. Özellikle 2007 yılından sonra yapılan düzenlemeler ile yabancı sermayenin sektördeki payı yükselmiştir. Bu dönemin başlangıcı ile sektörde en hızlı gelişme banka sigorta prim üretiminde yaşanmıştır. 2018 yılında yaklaşık 12 milyar USD sigorta prim üretiminin nerede ise yüzde 25'i bankacılık sektörü tarafından yapılmıştır.

Bankaların sigortacılık faaliyetinde bulunmaları sektöre prim üretimi ve poliçe sayısı açısından güç katmaktadır. Bankalar için poliçe satışında kredi kullanan müşteri portföyü, finansal hizmet deneyimi, teknolojik altyapısı, yaygın şube ağı çok önemli bir avantajdır. Banka sigortacılığının dağıtım kanalı maliyetlerini düşürmesi, kaynakların paylaşılması gibi faktörler sebebi ile ; bu üretim kanalı hem banka hem de sigorta şirketi açısından çok önemli bir işbirliğidir. Türkiye'de sigortacılık sektörü hızla gelişirken, paralelinde banka sigortacılığı da daha büyük bir ivmeyle geliştiği görülmüştür. Sigorta komisyon gelirleri son yıllarda bankaların faiz dışı gelirlerinde giderek artan bir paya sahip olmaya başlamıştır. Banka Sigortacılığı, bankasürans adıyla da bilinmekte olup; sigortacılık faaliyeti gösteren bankaların her bir şubesi aynı zamanda bir sigorta acentesidir. Bankalar, tek bir sigorta şirketinin acentesi olarak hizmet verebildiği gibi birden fazla sigorta şirketine de acentelik yapabilmektedir.

Sigorta sektörü toplam yıllık poliçe prim üretiminin nerede ise dörtte biri banka şubelerince yapılmaktadır. Dönem içerisinde bankaların payının ortalama %22,34 olduğu görülmüştür. Payın en yüksek dönem % 24,30 ile 2017 yılı ve düşük olduğu dönem % 21,84 ile 2016 yılıdır. 2011- 2018 döneminde yıllık pay (%) değişimleri arasında çok fark olmadığı görülmüştür. Bu payın değişimde bankaların verdikleri krediler ve büyüme stratejileri arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Bankalar tarafında verilen krediler arttıkça poliçe prim üretimi de artmakta

krediler azaldıkça prim üretimi de azalmaktadır. Mevcut ekonomik durumun da bu sürece etkisi bulunmaktadır. Ekonomik durum, enflasyon, büyüme, alım gücü, krizler ve kampanyalar; bankalar tarafından verilen krediler ile dolaylı olarak sigorta prim üretimini etkilemektedir. İlgili dönem içerisinde hep artan bir sigorta prim üretimi vardır. Sadece 2016 yılında ortalama altında bir artış söz konusu iken bir sonraki yıl 2017’de ortalamanın % 2’nin üzerinde bir artış olmuştur.

2018 yılındaki banka kaynaklı 12 Milyar TL üretimin sigorta branşlarına göre dağılımında en büyük pay yaklaşık % 45’i olan 5,3 Milyar TL ile hayat sigorta branşına aittir. Bankalar tarafından yaptırılan hayat poliçeleri; verilen kredilerin geri ödeme döneminde sigortalının ani vefatı içindir. Bu poliçeler birikimli hayat teminatlı değildir ve vefat riski için yapılmıştır. Borç vadesinde olası risk gerçekleşir ise sigorta şirketi sigortalının yerine geçerek kalan borcu kapatmaktadır. Bu uygulama ile kredi borçlusunun mirasçıları da kalan borcu ödeme durumunda kalmamaktadır. Ferdi kaza branşında da benzer uygulama vardır. Bankaların ferdi kaza poliçe üretimleri yaklaşık % 8’i olarak 1 Milyar TL’dir. Bu poliçeler kredi borçlusunun ödeme vadesinde ani ve beklenmedik kazalar sonucu sakat kalması ve vefat teminatını içermektedir. Hayat ve ferdi kaza poliçeleri sigorta literatüründe can sigortası grubunda olduğu için; toplam banka sigorta prim üretimde yaklaşık % 53 oran ile tüm üretimin yarısından fazlası ile en yüksek orana sahiptir. Sırası ile yangın ve dask (doğal afet sigortaları) poliçeleri gelmektedir. Tüketicilere verilen konut kredilerine bağlı olarak satılan bu poliçelerin payı % 15 civarındadır. Bu kredilerin ödeme planı uzun dönemlik olduğu için şubeler kolay olarak yıllık yenileme işlemi yapılmaktadır. Özellikle kamu bankaları için tarım ve hayvan sigortaları toplam poliçe prim üretiminde % 10 ile önemli bir paya sahiptir. Araç kredileri için yaptırılan öncelikli poliçe kasko sigorta poliçesidir. 2018 yılında 0,7 Milyar TL araç kasko sigorta prim üretimi yapılmıştır. Aracın trafik kazası, yanma ve hırsızlık risklerine karşı yapılan poliçelere ilave olarak; 0,3 Milyar TL Trafik (Karayolu Zorunlu Mali Sorumluluk) poliçesi de satılmaktadır. Otolar için satılan poliçelerin toplam üretimlerindeki payı yaklaşık % 8,5 civarındadır. Özel sağlık poliçelerininin payı % 5 olup; seyahat sağlık (vize) sigortaları da bu grup içinde değerlendirilmektedir.

Türkiye’de 2018 yılsonu itibarı ile 26 banka şubeleri aracılığı ile banka-sigortacılığı yapmaktadır. Analize konu olan beş bankanın toplam bankacılık sigorta prim üretimleri incelendiğinde; paylarının yıllar itibarı ile % 65-70 aralığında olduğu görülmüştür. İlk beş banka dışında kalan diğer bankaların payı %30-35 aralığındadır. 2018 itibarı ile ilk beş bankanın; toplam aktif; 2 Trilyon TL (Sektör payı %50) , toplam öz kaynağı 228 Milyon TL (Sektör payı %60), toplam mevduatı 1.25 Trilyon TL (Sektör payı %60) ve toplam karı 24 Milyon TL (Sektör payı %63) dir. (www.tbb.gov.tr)

Analize konu olan beş bankanın en büyük payı X bankasına ait olduğu görülmüştür. Bankanın çalışma yapılan dönem aralığında ortalama % 26,71 payı bulunmaktadır. Bu dönemde en yüksek pay % 35,37 en düşük pay % 21,31 olmuştur. Bankacılık sektörü tarafınca yapılan sigorta prim üretiminin 1/4 ünden fazlası bu banka tarafından yapılmaktadır. Y bankası ise 2. sıradadır ve çalışma yapılan dönem aralığında ortalama % 12,51 payı bulunmaktadır. Bu dönemde en yüksek pay % 15,31 en düşük pay % 10,20 olmuştur. Z bankasının çalışma yapılan dönem aralığında ortalama % 8,88 payı bulunmaktadır. Bu dönemde en yüksek pay % 12,60 en

düşük pay % 7,96 olmuştur. W bankasının çalışma yapılan dönem aralığında ortalama % 10,00 payı bulunmaktadır. Bu dönemde en yüksek pay % 10,69 en düşük pay % 6,33 olmuştur. Q bankasının çalışma yapılan dönem aralığında ortalama % 6,78 payı bulunmaktadır.

Analize konu olan beş bankanın toplam şube sayıları incelendiğinde; en büyük payı X bankasına ait olduğu görülmüştür. Bankanın çalışma yapılan dönem aralığında ortalama 1723 şubesi bulunmaktadır. Bu dönemde en yüksek adet 1.858 en düşük adet 1.399 olmuştur. Bankanın sektör toplam şube sayısındaki payı yaklaşık % 16 civarındadır. W bankası ise 2. sıradadır ve çalışma yapılan dönem aralığında ortalama 1.327 şubesi bulunmaktadır. Bu dönemde en yüksek adet 1.388 en düşük adet 1.142 olmuştur. Y bankası çalışma yapılan dönem aralığında ortalama 960 şubesi bulunmaktadır. Bu dönemde en yüksek adet 1.006 en düşük adet 859 olmuştur. Z bankası çalışma yapılan dönem aralığında ortalama 927 şubesi bulunmaktadır. Bu dönemde en yüksek adet 965 en düşük adet 854 olmuştur. Z bankası çalışma yapılan dönem aralığında ortalama 904 şubesi bulunmaktadır. Bu dönemde en yüksek adet 986 en düşük adet 781 olmuştur. Bankacılık sektörü toplam şube sayısı 2015 yılı sonundan itibaren azalmaya başlamıştır. Çalışma yapılan dönem aralığında ortalama 10.731 şube bulunmaktadır. Bu dönemde en yüksek adet 11.223 en düşük adet 10.454 olmuştur. 2016-2018 yılları arasında bankacılık sektörü toplam şube sayısında yaklaşık % 7 azalma yaşanmıştır.

Elde edilen sonuçlara göre, şube sayısı oranının toplam üretim oranı üzerindeki etkisini test etmek için geliştirilen regresyon modelinin anlamlı olduğu anlaşılmaktadır; Şube sayısı oranı toplam varyansın % 63'ünü açıklamaktadır. Bankaların şube sayısı oranı toplam üretim oranları üzerinde pozitif yönde bir etkiye sahiptir. Şube sayısı oranı arttıkça toplam üretim oranı da artış göstermektedir. Şube sayısı ve üretim payı ilişkisinde bankalar arasındaki ilişki; Y, Z, W ve Q bankasının toplam üretim oranı ile şube sayısı oranı arasında orta düzeyde pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunduğu anlaşılmıştır. Buna rağmen X bankasının toplam üretim oranı ile şube sayısı oranı arasında düşük düzeyde negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamsız bir ilişkinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu durum sektör toplam şube sayısında X bankasının % 16 payı bulunmasına rağmen sektör toplam sigorta prim üretiminde % 26,71 payı olması olarak açıklanabilir. Bu kamu bankası daha az şube ile daha çok prim üretimi yapmıştır. Araştırmanın tamamı için şube sayısı arttıkça prim üretimi de artar sonucu bulunmuştur.

Bankalar şubeler dışında da müşterileri ile iletişim kurabilecekleri hizmet kanallarını geliştirmişlerdir. Müşteriler banka şubelerine gitmeden telefon bankacılığı, internet ve atm'ler yardımı ile daha hızlı ve kolay hizmet almaya başlamışlardır. Şube sayıları azalsa bile bu hizmet kanalları sebebi ile sigorta poliçe satış payları azalmamıştır. Tablo.8 2014-2018 yılları arası ATM sayıları (www.tbb.org.tr) ve Tablo.9 sigorta satış kanalları (www.tsb.org.tr) incelendiğinde; yeni hizmet kanallarının pay artışı görülmektedir. Atm sayısı 2014 – 2018 yılları arasında % 14 ve tele-satış + internet-satış 2015-2018 yılları arası %60 artış göstermiştir.

Tablo 8. 2014-2018 Yılları Arası ATM Sayıları (www.tbb.org.tr)

YILLAR	ATM SAYILARI
2014	45.576
2015	48.277
2016	48.421
2017	49.847
2018	51.941

Tablo 9. 2015-2018 Yılları Arası Sigorta Poliçe Satış Kanalları Payları (www.tsb.org.tr)

YILLAR	SİGORTA POLİÇE SATIŞ KANAL PAYLARI (%)			
	TELE SATIŞ	İNTERNET	TELE SATIŞ + İNTERNET	GELENEKSEL
2015	4,90	0,30	5,20	94,80
2016	4,70	0,70	5,40	94,60
2017	3,70	2,30	6,00	94,00
2018	3,60	4,70	8,30	91,70

Bankacılık sektörü ekonomik ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak maliyetleri azaltmak için şube sayılarını azaltmaya başlamıştır. Bu gelişme bankaların sigorta komisyon gelirlerini azaltmayacaktır. Çünkü sigorta gelirleri bankaların mali yapısına önemli bir destek sağlamaktadır. Çalışmada banka şube sayısının sigorta poliçesi satışı için çok önemli bir kriter olduğu görülmüştür.

KAYNAKÇA

- Akpınar, Ö, *Sigorta Sektöründe Pazarlama Süreci: Acentelerin Rolü ve Önemi*, Başkent Üniversitesi Ticari Bilimler Dergisi, Ankara, Yıl 2017, Cilt 1, Sayı 1, ss. 45 – 61
- Brokerler Derneği, Resmi İstatistik, 2019, www.sbd.org.tr
- Büyükköztürk, Ş. *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum*, 2013, s.32, Ankara, Pegem Yayınları
- Erdoğan, İ. *İsteğe Bağlı Sigorta Hizmetine Karşı Tutum*, İstanbul, Beta Yayınları, 1993, s.5
- Kamilçelebi, H. *Türkiye’de Sigorta Sektörünün Swot Analizi ve Bir Araştırma*, 2012, Ekonomi Bilimleri Dergisi Cilt 4, No 1,
- Kasapoğlu, Z. *Bankalarda Sigortacılık İşlevleri*, 2007, Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, Bankacılık, Yüksek Lisans Tezi
- Muratoğlu, M. *Türk Sigorta Sektöründe Dağıtım Kanalları Yapısı ve Şirket İle Acenteler Arasındaki İlişki Memnuniyeti Üzerine Bir Araştırma*, 2012, İstanbul, Yıldız Teknik Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi,
- Özcan, H., *Türk Sigorta Sektöründe Acentelerin Özellikleri; Yönetim ve Organizasyon Yapıları Üzerine Bir Araştırma*, 2018, İstanbul, Kriter Yayınları, s.7
- Panayiotis, G. *A Practical Approach To Blend Insurance in The Banking Network*, 2008, University of Piraeus, Greece,
- Sigortacılık kanunu, 2007 Tarih, 5684 Sayı
- Sezal, L. *Dünyada ve Türkiye’de Banka Sigortacılığı Uygulamaları*, Finans Politik & Ekonomik Yorumlar (641) Temmuz 2018: ss. 41 – 66
- Şeyranlıoğlu, O, *Banka Sigortacılığının (Bankasürans) Yapısal Analizi ve Bir Etkinlik Araştırması*, 2015, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi
- Tunay, N. *Türkiye’de Bankasürans Uygulamaları ve Türk Banka ve Sigorta Sektörlerine Dinamik Etkileri*, 2014 BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar Cilt: 8, Sayı: 1, ss.35-66
- Türkiye Sigorta Birliği (TSB) Resmi İstatistikleri 2011 -2018 Raporları, www.tsb.org.tr
- Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Resmi İstatistikleri 2011-2018 Raporları, www.tbb.org.tr
- Xinjiang, W. *Bank Insurance: A Perspective of International Experiences*, 2005, cnk